

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 223.797 van 11 juni 2013
in de zaak A. 202.789/X-14.959.**

In zake : 1. de nv Yves DE WINTERE
 2. de bvba ADW RENTING
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Ivan Dewever en Kristin Dewever
 kantoor houdend te 8720 WAKKEN
 Kasteeldreef 9
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

1. het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom De Sutter
kantoor houdend te 9000 GENT
Koning Albertlaan 128
bij wie woonplaats wordt gekozen
2. de dienstverlenende vereniging VENECO²,
Intercommunale voor Ruimtelijke Ordening en Economische Ontwikkeling
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sylvie Kempinaire
kantoor houdend te 9051 SINT-DENIJS-WESTREM
Putkapelstraat 105
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 10 december 2011, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van 4 oktober 2011 van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand waarbij “aan de dienstverlenende vereniging Veneco machtiging tot onteigening wordt verleend met toepassing van de spoedprocedure van onroerende goederen gelegen in Kruishoutem en Zulte voor de aanleg van een fietspad voor het

bedrijventerrein “Zaubeek”, bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 14 oktober 2011.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 218.622 van 26 maart 2012 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoekende partijen hebben een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Frans De Buel heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 26 april 2013.

Staatsraad Stephan De Taeye heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Kristin Dewever, die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Veerle Tollenaere, die loco advocaat Tom De Sutter verschijnt voor de eerste verwerende partij, en advocaat Sylvie Kempinaire, die verschijnt voor de tweede verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Frans De Buel heeft een eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De eerste verzoekende partij is een handelsonderneming die zich toelegt op de groothandel in en het onderhoud van vrachtwagens en andere motorvoertuigen. Zij is gevestigd te Kruishoutem, Karreweg 141C, kadastraal bekend sectie C, nr. 655/h en heeft op dit perceel een opstalrecht.

3.2. De tweede verzoekende partij is een handelsonderneming, gespecialiseerd in de handel en de verhuur van vrachtwagens en overige motorvoertuigen. Zij is gevestigd te Kruishoutem, Stokstraat 21, gesitueerd aan de andere kant van de straat waar de gebouwen van de eerste verzoekende partij zijn gelegen en is tevens eigenares van het onder het vorig randnummer vermelde perceel.

3.3. In het raam van de aanleg van een fietspad en de herinrichting van het openbaar domein op het bedrijventerrein Zaubeeek te Kruishoutem-Zulte, beslist de raad van bestuur van de tweede verwerende partij op 15 maart 2011 om haar goedkeuring te verlenen aan de voorlopige aanneming van een onteigeningsplan met het oog op de aanleg van voornoemd fietspad en dit onteigeningsplan aan een openbaar onderzoek te onderwerpen. Uit die beslissing blijkt tevens dat een beroep wordt gedaan op het toentertijd geldende artikel 73 van hoofdstuk XXVI - Bedrijventerreinen van het decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 (hierna: het decreet van 19 december 2003).

Het onteigeningsplan bestaat uit vier grondinnameplannen, te weten het grondinnameplan 1 (deel 1 Karreweg), het grondinnameplan 2 (deel 2 Karreweg), het grondinnameplan 3 (dat de met de Karreweg verbonden

Stokstraat betreft) en het grondinnameplan 4 (dat de met de Karreweg verbonden Leenstraat betreft).

Het onder randnummer 3.1 vermelde perceel is als grondinneming nr. 26 in het grondinnameplan 3 begrepen. Meer bepaald betreft het een inneming van twee meter over de volledige breedte van het perceel aan de zijde van de Stokstraat, met een totale oppervlakte van 121m², en dit met het oog op de aanleg van een fietspad.

3.4. De verzoekende partijen dienen tijdens het openbaar onderzoek, dat plaatsvindt van 11 april 2011 tot en met 2 mei 2011, een bezwaar in.

3.5. Op 10 mei 2011 bespreekt en weerlegt de raad van bestuur van de tweede verwerende partij de tijdens het openbaar onderzoek ingediende bezwaren, beslist zij het onteigeningsplan, “opgemaakt overeenkomstig art. 73 van het decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004” definitief aan te nemen en besluit zij dat de verwerving van de gronden van uiterst dringende noodzakelijkheid is.

3.6. Op 21 juni 2011 verleent de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar een gunstig advies met betrekking tot de voorgenomen onteigening vermits “[h]et fietspad [...] de ontsluiting van het bedrijventerrein ten goede [komt]”. Dit advies vermeldt tevens expliciet het onder randnummer 3.1 vermelde perceel.

3.7. Op 1 augustus 2011 verleent de Vlaamse minister bevoegd voor Economie een gunstig advies met betrekking tot de voorgenomen onteigening. Daarin wordt onder meer het volgende gesteld:

“[...]”

Ik ontving in goede orde uw verzoek van 7 juni 2011 om in te stemmen met de onteigening voor algemeen nut bij hoogdringendheid voor de realisatie van het fietspad langs de Karreweg, de Stokstraat en de Leenstraat op het bedrijventerrein Zaubeeek te Zulte en Kruishoutem. Aangezien het programmadecreet van 19 december 2003, artikel 73 en volgende als habilitatiewet gekozen werd voor deze onteigening is de minister van Economie de functioneel bevoegde minister.

Als minister van Economie is het mijn specifiek aandachtspunt dat er voldoende ruimte wordt voorzien voor bedrijvigheid en dat bedrijventerreinen integraal ontwikkeld worden op een snelle, kwaliteitsvolle en efficiënte wijze.

Aangezien de aanleg van de fietspaden kadert binnen het transformatieproject dat tot doel heeft het bedrijventerrein Zaubeeek op te waarderen en gezien het fietspad onderdeel vormt van het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk, geef ik als functioneel bevoegde minister gunstig advies voor de geplande onteigening.

[...].”

3.8. Op 4 oktober 2011 verleent de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand aan de tweede verwerende partij machtiging tot onteigening met toepassing van de spoedprocedure van onroerende goederen gelegen in Kruishoutem en Zulte voor de aanleg van het bedrijventerrein “Zaubeeek”.

Dit is het bestreden besluit, waarin wordt verwezen naar de beslissingen van 15 maart 2011 en 10 mei 2011 van de raad van bestuur van de tweede verwerende partij en wordt overwogen dat “uit de motivering van de dienstverlenende vereniging Veneco uiteengezet in de bovenvermelde besluiten blijkt dat er een dringende nood is aan het realiseren van de vermelde doelstelling; dat die documenten integraal deel uitmaken van dit ministerieel machtigingsbesluit en samen met dit besluit moeten betekend worden aan de belanghebbende partijen”.

Het bestreden besluit wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 14 oktober 2011. Met een op 11 oktober 2011 ter post aangetekend verzonden brief wordt het bestreden besluit met onder meer de voormelde bijlagen aan de verzoekende partijen ter kennis gebracht.

IV. Bevoegdheid van de Raad van State

4.1. De eerste verwerende partij werpt in haar memorie van antwoord op dat de bevoegdheid van de vrederechter, zodra de vordering tot onteigening bij hem werd ingeleid, de bevoegdheid van de Raad van State uitsluit.

4.2. De tweede verwerende partij wijst er in haar memorie van antwoord op dat de verzoekende partijen enkel betrachten in het kader van de minnelijke onderhandelingen een zo hoog mogelijke vergoeding te bekomen en dat, wanneer de site als één geheel wordt ontwikkeld, dit een waarborg biedt voor de veiligheid, zodat het algemeen belang te dezen essentieel is. Zij verzoekt de Raad van State daarom aan “belangenafweging” te doen.

4.3. Geen van de partijen voeren aan en het is de Raad van State niet bekend dat de vordering tot onteigening met betrekking tot het kwestieuze onteigeningsplan bij de vrederechter werd ingeleid. De Raad van State is derhalve bevoegd om van het huidige beroep kennis te nemen.

4.4. Bij gebrek aan enige wetsbepaling die daarin voorziet kan de Raad van State wanneer hij heeft vastgesteld dat in een ontvankelijk annulatieberoep een gegrond middel wordt aangevoerd, zoals hierna zal blijken, anders dan de eerste verwerende partij blijkbaar aanneemt, niet afzien van de vernietiging van het bestreden besluit op grond van een belangenafweging.

V. Ontvankelijkheid van het beroep

De aangevoerde excepties

5.1. De eerste verwerende partij voert aan dat de verzoekende partijen niet aantonen dat zij een voordeel hebben dat rechtstreeks uit de vernietiging volgt en dat de eigendomsoverdracht niet door de bestreden beslissing maar via de burgerlijke rechter, behoudens minnelijke regeling, zal gebeuren, waarbij de wettigheidscontrole van deze laatste volledig gelijkwaardig is aan deze van de Raad van State. Deze partij herneemt vervolgens het reeds in haar nota tijdens de schorsingsprocedure aangevoerde verweer tegen het door de verzoekende partijen aangevoerde moeilijk te herstellen ernstig nadeel. Verder doet zij gelden dat de eerste verzoekende partij haar stedenbouwkundige vergunning niet correct heeft uitgevoerd en dat, indien deze vergunning

gerespecteerd was geweest, het niet mogelijk was geweest om voor alle poorten vrachtwagens te zetten, laat staan met deze rond te rijden.

5.2. De eerste verwerende partij en de tweede verwerende partij, in subsidiaire orde, wijzen er ten slotte op dat de verzoekende partijen slechts een belang hebben bij de nietigverklaring van het bestreden besluit in zoverre dit het kadastraal perceel 655/h betreft.

Beoordeling

5.3. De eerste en de tweede verzoekende partijen hebben een evident belang bij de nietigverklaring van het bestreden besluit dat de onteigening machtigt van 121m² van het perceel 655/h waarvan zij opstalhoudster, respectievelijk eigenares, zijn. Het belang van de verzoekende partijen bij de nietigverklaring is tevens beperkt tot dit perceel.

VI. Onderzoek van de middelen

Zevende middel

Standpunt van de partijen

6.1. De verzoekende partijen roepen in een zevende middel de schending in van artikel 1 van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte (hierna: de onteigeningswet van 1962) en van de artikelen 2 en 3 van de wet houdende de formele motivering van de bestuurshandelingen van 29 juli 1991 (hierna: de motiveringswet).

In een eerste middelonderdeel zetten zij met betrekking tot de hoogdringendheid van de onteigening uiteen dat nergens wordt verantwoord waarom de onteigening van de percelen in de Stokstraat hoogdringend is en evenmin waarom de onmiddellijke inbezitneming noodzakelijk is. Het bestreden besluit werd zodoende niet afdoende gemotiveerd. Bij dit besluit werd een

uittreksel mee betekend van de notulen van 15 maart 2011 van de raad van bestuur van de tweede verwerende partij, waarin wordt gesteld dat “[i]n een nota ‘Zulte-Kruishoutem-onteigeningsplan’ integraal horend bij het verslag [...] de onteigening bij hoogdringendheid [wordt] gemotiveerd”. In deze motivatienota wordt verwezen naar een masterplan voor het bedrijventerrein Zaubeeek, gelegen op het grondgebied van de gemeente Zulte-Kruishoutem, waarvan het globaal doel is het verouderd bedrijventerrein te heropwaarderen en waarin de aanleg van het fietspad expliciet zou zijn opgenomen. De verzoekende partijen hebben echter geen kennis van dit masterplan. Uit de motivatienota blijkt overigens dat het aanleggen van een fietspad overeenkomstig dit masterplan betrekking heeft op het fietspad gelegen aan de Karreweg en niet op het fietspad gelegen in de Stokstraat. Het bestreden besluit steunt mede op het advies van de Vlaamse minister bevoegd voor Economie. Dit advies is enkel gesteund op de aanleg van fietspaden langs de Karreweg, de Stokstraat en de Leenstraat. Deze tracé’s en de onteigeningen liggen in overwegende mate buiten het bedrijventerrein, terwijl de voormelde Vlaamse minister er vanuit gaat dat deze binnen het bedrijventerrein zijn gelegen. Ook in het besluit van 15 maart 2010 van de raad van bestuur van de tweede verwerende partij wordt op geen enkele wijze de hoogdringendheid met betrekking tot het fietspad aan de Stokstraat uiteengezet. Het is niet omdat er in en rond bedrijventerreinen verkeersonveilige situaties kunnen voorkomen -wat voor het actuele fietsverkeer niet wordt aangetoond- dat plots de aanleg van het fietspad uiterst dringend noodzakelijk zou zijn. Ook de eenvoudige vaststelling van het lopende “Transformatieproject bedrijventerrein Zaubeeek”, waarover geen verdere documenten of gegevens in het onteigeningsdossier voorkomen, volstaan niet om tot de hoogdringendheid te besluiten. Ten slotte is men slordig want er worden drie projecten/dossiers door elkaar gehaald (waaronder twee andere bedrijventerreinen langs de Oudenaardsesteenweg te Nazareth).

In een tweede middelonderdeel zetten de verzoekende partijen met betrekking tot het algemeen nut van de onteigening uiteen dat ter zake enkel wordt verwezen naar het masterplan dat de verzoekende partijen niet bekend is. Uit de stukken blijkt evenwel dat dit plan enkel betrekking heeft op de Karreweg en niet op de Stokstraat. Een masterplan heeft bovendien geen enkele juridische waarde en is slechts een voorbereidend instrument. Blijkens informatie van de

gemeente Kruishoutem is de opmaak ervan trouwens nog maar in de beginfase. Ook wordt verwezen naar een “Transformatieproject Bedrijventerrein Zaubeeek” dat kennelijk de bedoeling heeft het verouderde bedrijventerrein te heropwaarderen. Nadere gegevens over deze plannen ontbreken in het dossier. Daarenboven gaat het te dezen niet om een verouderd industrieterrein. Het betreft een BPA uit 1994 met verschillende recente en in aanbouw zijnde bedrijfsgebouwen, bijvoorbeeld in de Stokstraat. Verder ontbreekt de planologische inkadering volledig en bestaat er geen rechtsgrond voor de onteigening. Met betrekking tot de verwijzing in het bestreden besluit naar het toentertijd geldende artikel 73, § 2 van het decreet van 19 december 2003 wordt opgemerkt dat het evident lijkt dat de voorziene fietspaden, in de spraakgebruikelijke betekenis van het woord, niet als toegangswegen tot het bedrijventerrein kunnen worden bestempeld. Zij zijn daartoe ook niet geconcipieerd. Met het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk wil het provinciebestuur de mensen aanmoedigen om voor hun korte verplaatsingen naar school, naar het werk of naar de winkel de fiets te gebruiken. Trouwens bedient de voorgestelde ligging langs en aan de NW-zijde van de Karreweg slechts een klein gedeelte van het bedrijventerrein. De hoofdbedoeling is kennelijk een fietsverbinding tot stand te brengen vanaf de Oudenaardsestraat naar de Gentse Heerweg en verder naar het centrum van Waregem. De toevallige gedeeltelijke ligging in en in de nabijheid van een bedrijventerrein wordt als alibi gebruikt om bijkomende subsidies te verkrijgen van het agentschap Ondernemen van de Vlaamse overheid, naast de geëigende provinciale subsidies. Dit terwijl een tweerichtingsverkeerfietspad in de Stokstraat geenszins de verkeersveiligheid zal ten goede komen. Tussen de verzoekende partijen is er een op- en afrijden van vrachtwagens met opleggers. Tot op vandaag zijn zij gewend dat de fietsers slechts aan één kant kunnen komen. Bovendien kunnen vrachtwagens thans rond het gebouw rijden en zo op een veilige manier manoeuvreren. Door de aanleg van het fietspad zal dit niet langer mogelijk zijn. Vrachtwagens zullen ter plaatse moeten manoeuvreren en achterwaarts de rijweg oprijden en het fietspad moeten kruisen. Het gevaar voor dodehoek-ongevallen is ernstig. Bovendien bevestigt de raad van bestuur van de tweede verwerende partij in de behandeling van de bezwaren dat door de inneming een gedeelte van de gebouwen van de eerste

verzoekende partij in strijd zal zijn met haar stedenbouwkundige vergunning die stelt dat de garagegebouwen op minimum 10 meter van de openbare weg moeten worden ingepland. Voorts betogen de verzoekende partijen dat het te dezen gaat om een deelproject in een groter geheel, waarbij er absoluut geen zicht is op de planning- en uitvoeringsaanpak. In ieder geval beantwoordt het project niet aan de verantwoording die de tweede verwerende partij en het bestreden besluit naar voor schuiven.

6.2. De eerste verwerende partij repliceert in haar memorie van antwoord, vooreerst, dat de verzoekende partijen kennis hadden van de motieven voor het instellen van het beroep, dat zij er zich tegen hebben kunnen verweren en, subsidiair, dat een positieve motivering voldoende is.

Met betrekking tot het eerste middelonderdeel wordt meer specifiek aangevoerd dat de hoogdringendheid duidelijk in de beslissing van 15 maart 2011 van de raad van bestuur van de tweede verwerende partij werd gemotiveerd en dat de Vlaamse minister bevoegd voor Economie perfect op de hoogte was van het tracé van de fietspaden.

Met betrekking tot het tweede middelonderdeel, wordt betoogd dat uit de beslissing van 15 maart 2011 van de raad van bestuur van de tweede verwerende partij en uit de weerlegging van het bezwaarschrift van de verzoekende partijen in de beslissing van 10 mei 2011 van diezelfde raad van bestuur, duidelijk het openbaar nut blijkt. Wat het masterplan betreft, wordt gesteld dat dit reeds veel verder gevorderd is dan de beginfase. Reeds op 23 december 2011 werd van het agentschap Ondernemen de principiële goedkeuring bekomen tot het verkrijgen van subsidies, waardoor de werken in feite mogen worden aanbesteed. Ten slotte wordt erop gewezen dat het feit dat een bedrijventerrein verouderingskenmerken vertoont, niet kan worden afgeleid uit de leeftijd ervan, noch is er een verband met het feit dat recent nieuwe bedrijfsgebouwen werden opgericht. De mate waarin het beheer van het openbaar domein nauwgezet wordt opgevolgd en uitgevoerd en de bedrijven inspanningen doen om het privé-terrein net en ordelijk te houden, zijn van veel groter belang.

6.3. De tweede verwerende partij repliceert in haar memorie van antwoord, wat het eerste middelonderdeel betreft, dat de voorgenomen onteigening grondslag vindt in artikel 73 van het decreet van 19 december 2003, zodat het bestuur, in toepassing van § 5 van dit artikel, een onteigeningsmachtiging dient aan te vragen met toepassing van de spoedprocedure inzake onteigeningen, de Vlaamse minister ter zake over geen appreciatiebevoegdheid beschikt en de procedure bij hoogdringendheid moet worden opgestart. Voorts komt het de Raad van State niet toe om zich in de plaats van de bevoegde overheid te stellen om te oordelen of het algemeen nut al dan niet de onmiddellijke inbezitneming van de te onteigenen goederen vereist. De bestreden beslissing is gemotiveerd doordat het zich de motivering van de tweede verwerende partij heeft eigen gemaakt. Ten slotte wordt erop gewezen dat de aanleg van een fietspad ter ontsluiting van het bedrijventerrein een globaal project is, dat de aangevoerde motieven op reële feiten steunen en dat de beoordeling geenszins kennelijk onredelijk is.

Wat het tweede middelonderdeel betreft, wordt betoogd dat niet ernstig kan worden betwist dat de aanleg van een fietspad, te dezen ter ontsluiting van het bedrijventerrein, van algemeen belang is. De verzoekende partijen noch de Raad van State kunnen zich voor de beoordeling daarvan in de plaats van de overheid stellen.

6.4. De verzoekende partijen voegen in hun memorie van wederantwoord, wat het eerste middelonderdeel betreft, nog toe dat de Vlaamse minister bevoegd voor Economie eraan voorbijgaat dat het fietspad in de Stokstraat niet gelegen is op het Bovenlokaal Functioneel Fietsrouten netwerk, maar op het Provinciaal Fietsrouten netwerk. Zij betogen verder dat in de beslissing van 15 maart 2011 van de raad van bestuur van de tweede verwerende partij enkel wordt verwezen naar de huidige situatie die bijzonder onveilig zou zijn, zonder de feitelijke verkeerssituatie te vermelden of aan te geven welke de gebreken zijn die leiden tot ongevallen en dat evenmin wordt verantwoord waarom de onteigening nu plots noodzakelijk is geworden.

Wat het tweede middelonderdeel betreft, laten de verzoekende partijen nog gelden dat in de hoofdas van het industrieterrein, met de meeste

bedrijven, geen fietspad wordt voorzien en dat het project derhalve bijzonder inconsistent is, dat de loutere stelling dat het bedrijf Vinesco in de Stokstraat het fietspad prefereert uiteraard geen motivering is en dat niet het volledige fietspad binnen het bedrijventerrein is gelegen. Bovendien wordt volgens de verzoekende partijen bij de aanleg van fietspaden steeds meer rekening gehouden met afgescheiden fietspaden, die door een groenzone van de rijweg zijn afgeschermd. De tweede verwerende partij stelt dat het te dezen niet meer is dan een coating aanbrengen op de huidige verharding. Echter moeten de fietsers op basis van de huidige Wegcode ook reeds uiterst rechts rijden, zodoende dat het niet duidelijk is hoe de verkeersveiligheid hier wordt verbeterd, temeer fietsers pal in de draaicirkel van de vrachtwagens en opleggers zullen zitten. Tweerichtingsfietspaden bieden bijkomende ongemakken voor fietsers die in de tegenrichting op het fietspad rijden. Op kruispunten duiken de fietsers op aan de kant waar de automobilist hen niet verwacht en zijn zij verplicht om de rijbaan over te steken om het fietspad te bereiken en te verlaten. Zij ondervinden in de tegenrichting ook hinder van luchtverplaatsingen en worden verblind door autolichten. Er wordt verder op gewezen dat het bedrijf van de eerste verzoekende partij op een kruispunt is gelegen, dat de vrachtwagens komende van de Karreweg en inrijdend in de Stokstraat zullen verrast worden door fietsers in tegengestelde richting en dat er ook luchtverplaatsingen zullen zijn.

Beoordeling

6.5. Het toentertijd geldende artikel 73, § 2 van het decreet van 19 december 2003 luidt als volgt:

“De Vlaamse regering kan de provincies, de gemeenten, de verenigingen van gemeenten, de Vlaamse openbare instellingen en andere publiekrechtelijke rechtspersonen die daartoe door de Vlaamse regering worden aangeduid, geval per geval machtigen om voor algemeen nut onroerende goederen te onteigenen voor het (her)aanleggen van bedrijventerreinen, van hun toegangswegen en van bijkomende infrastructuur.”

Het toentertijd geldende artikel 73, § 5 van het voormelde decreet luidt als volgt:

“De onteigening gebeurt bij toepassing van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte.”

6.6. Wat de in het tweede middelonderdeel geuite kritiek op het “algemeen nut” van de kwestieuze onteigening betreft, dient er vooreerst op gewezen dat in het bestreden besluit uitdrukkelijk wordt vermeld dat de beslissingen van 15 maart 2011 en 10 mei 2011 van de raad van bestuur van de tweede verwerende partij integraal deel uitmaken van dit ministerieel machtigingsbesluit en samen met dit besluit aan de belanghebbende partijen werden betekend.

In het besluit van 15 maart 2011 van de raad van bestuur wordt naar de onder randnummer 6.5 vermelde wetsbepalingen als rechtsgrond voor de voorgenomen onteigeningen verwezen. Voorts wordt in dit besluit onder meer het volgende gesteld:

“[...]

- Gelet op de startvergadering dd. 18-09-2008 waarin verschillende alternatieven voor het fietspad afgewogen werden en waarin geconcludeerd werd dat een vrijliggend fietspad langs de Karreweg (kant Zulte) de meest aangewezen optie is;

[...]

- Gelet op het feit dat het grootste deel van de Karreweg gelegen is op het Bovenlokaal Functioneel Fietsrouten netwerk;

[...]

- Overwegende dat de gemeente Kruishoutem in hogervermelde startvergadering besliste om het fietspad langsheen de Karreweg door te trekken in de Stokstraat in functie van het provinciaal fietsrouten netwerk;

- Gelet op de afweging die gemaakt werd van de verschillende alternatieven voor het fietspad in de Stokstraat;

- Gelet op het feit dat van alle alternatieven een dubbelrichtingsfietspad in de Stokstraat aan de kant van [de] Garage De Wintere en Vinesco (Vindevogel) de beste optie is en dat laatstgenoemde eigenaar ook de voorkeur geeft aan deze optie;

[...]

- Overwegende het feit dat het fietspad in de Karreweg de veiligheid van fietsers van, naar en in dit bedrijventerrein in belangrijke mate verbetert en op die manier de impact van het zwaar vervoer op de omgeving reduceert;

- Overwegende dat de bedrijvenvereniging Zaubeeek het fietsgebruik bij werknemers van bedrijven promoot;

[...]

- Overwegende de noodzaak om bij het duurzaam hernemen van de economie over voldoende kwaliteitsvolle uitgeruste bedrijventerreinen te beschikken;

[...]

- Overwegende dat voor de realisatie van het fietspad in de Karreweg vanaf de Oudenaardestraat via de Leenstraat tot [a]an de vernieuwde toegang en het dubbelrichtingsverkeer in de Oude Eedstraat te Nazareth, de onmiddellijke inbezitneming van de gronden, aangeduid op het onteigeningsplan onontbeerlijk en dringend zijn, wordt beslist om voor de onteigening van de aangeduide gronden toepassing te maken van de wet van 26-07-1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigenen ten algemene nutte (art. 73 van het Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 - hoofdstuk XXIV [sic] Bedrijventerreinen).”

In de nota “Zulte-Kruishoutem-onteigeningsplan”, waarnaar in het besluit van 15 maart 2011 uitdrukkelijk ter motivering van de onteigening wordt verwezen en die integraal bij dit besluit is gevoegd, wordt onder meer het volgende gesteld:

“4. Motivatie onteigening

De Karreweg is de belangrijkste ontsluitingsweg van het bedrijventerrein Zubeek op [het] grondgebied van de gemeenten Zulte en Kruishoutem, gelegen vlakbij het op- en afrittencomplex nr 6 ‘Kruishoutem-Zulte’ op de E17. Het deel van de Karreweg tussen de Oudenaardestraat en de Waalstraat is bovendien gelegen op het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk. Momenteel ontbreekt elke fietsinfrastructuur waardoor werknemers en bewoners weinig gemotiveerd worden om meer de fiets te gebruiken als transportmiddel.

De onteigening is dus noodzakelijk teneinde langs de Karreweg een behoorlijk fietspad te kunnen aanleggen. Momenteel dienen fietsers immers onder gemengd verkeer (met een maximale snelheid van 70 km/u) langsheen de Karreweg te fietsen. Door de combinatie van zowel wonen als industrie met het bijhorende zwaar vervoer dringt een veilige fietsinfrastructuur zich op.

Dit fietspad maakt deel uit van het masterplan dat Veneco² in opdracht van de gemeentebesturen van Zulte en Kruishoutem opmaakt en dat tot doel heeft om het bedrijventerrein binnen een Transformatieproject op te waarderen op diverse vlakken: fietsinfrastructuur, beeldkwaliteit, ... gekoppeld aan het lopende rioleringsproject dat uitgevoerd wordt door de rioolbeheerder van beide gemeenten.

Er werd getracht om de innames zo beperkt mogelijk te houden. Hiertoe zal ondermeer het eerste deel van de Karreweg langs beide zijden een halve meter ingezaagd worden. Op uitdrukkelijke vraag van Eandis moet er immers naast het fietspad nog een vrije strook van minstens 1 m vrij blijven. Onder bepaalde delen van het fietspad zelf dient een nieuwe riolering te worden aangelegd.”

en

“Conclusie

De nood aan een goed uitgebouwde fietsinfrastructuur zowel voor het woon-werkverkeer van de werknemers van de bedrijven op het bedrijventerrein Zaubeeek als voor [het] schoolverkeer is bijzonder hoog. Veneco², de gemeenten Zulte en Kruishoutem en de stad Waregem slaan de handen in elkaar om door het Transformatieproject Bedrijventerrein Zaubeeek het verouderde bedrijventerrein een upgrade te geven en de bestaande situatie van verwevenheid van wonen en bedrijvigheid beter met elkaar in overeenstemming te brengen.”

In het besluit van 10 mei 2011 van de tweede verwerende partij wordt het door de verzoekende partijen ingediende bezwaar tegen de voorgenomen onteigening voor de aanleg van een fietspad in de Stokstraat als volgt weerlegd:

“Bezwaarindiener stelt zich de vraag welk algemeen nut de aanleg van het kwestieuze dient en betwijfelt of dit de verkeersveiligheid van de gebruikers of van andere bestuurders zal verbeteren. Ook stel[t] hij dat het aantal fietsgebruikers op de industriezone beperkt is. Chauffeurs zijn het gewoon dat fietsers op de rijweg rijden en vanuit één richting komen. Het aanleggen van een fietspad met dubbelrichting zou gevaarlijke situaties opleveren.

De Raad van Bestuur neemt kennis van aangehaald argument en komt tot de volgende bevindingen:

- Veneco² werkte op vraag van haar vennoten Zulte en Kruishoutem een masterplan uit voor het bedrijventerrein Zaubeeek. Het aanleggen van een fietspad langsheen de Karreweg, de Stokstraat en de Waalstraat was hierbij een opgelegde randvoorwaarde.

- Het grootste deel van de Karreweg en de volledige Waalstraat zijn gelegen op het Bovenlokaal Functioneel Fietsrouten netwerk. De [S]tokstraat ligt op het Provinciaal Fietsnetwerk [...]. Het aanleggen van deze fietspaden met de bijhorende grondinnames geven uitvoering aan eerder genomen beleidsbeslissingen.

- Het feit dat er volgens bezwaarindiener weinig fietsers zijn op het bedrijventerrein en dat hierdoor aangepaste fietsinfrastructuren niet hoeven voorzien te worden, is een kwestie van vraag en aanbod. Fietsers die zich momenteel op het bedrijventerrein willen begeven, moeten dit doen onder een gemengd regime met een snelheidsbeperking van 70 km per uur. Deze onveilige situatie is niet aantrekkelijk om potentiële fietsgebruikers over te halen tot het effectief fietsen (woon/werk, schoolverkeer, recreatief) doorheen het bedrijventerrein.

- De bedrijvenvereniging Zaubeeek vzw, die ongeveer 80 bedrijven groepeerd en waarvan bezwaarindiener lid is, diende in het verleden met ondersteuning van de gemeenten Zulte en Kruishoutem subsidiedossiers in bij het Pendelfonds teneinde middelen te bekomen om o.a. het fietsverkeer

te promoten. De wens om goede fietsinfrastructuren aan te leggen uit zich ook in het feit dat de bedrijvenvereniging Zaubeeek graag ook een bijkomend fietspad had gewenst in de Industriezone (een straat parallel met de Karreweg).

- De keuze tussen enkel- of dubbelrichtingsfietspaden werd weloverwogen gemaakt. Hierbij werd rekening gehouden met het aantal bedrijven gelegen langsheen het traject, het aantal gevaarlijke (kruis)punten, edm. Uit deze analyse bleek dat ruimtelijk en verkeerskundig gezien een dubbelrichtingsfietspad op dit bestaande bedrijventerrein de beste optie is.”

6.7. Gelet op het voormelde is het duidelijk dat het bestreden besluit grondslag vindt in de door het toentertijd geldende artikel 73, § 2 van het decreet van 19 december 2003 voorziene mogelijkheid tot onteigening van onroerende goederen voor algemeen nut met het oog op de heraanleg van toegangswegen van bedrijventerreinen en dat het door de verzoekende partijen geviseerde fietspad aan de Stokstraat deel uitmaakt van het plan dat de tweede verwerende partij in opdracht van de gemeentebesturen van Zulte en Kruishoutem heeft opgemaakt met als doel het bedrijventerrein Zaubeeek op te waarderen op diverse vlakken, waaronder de fietsinfrastructuur. Daargelaten de vraag of dit in voorkomend geval van aard zou zijn het bestreden besluit te vitiëren, tonen de verzoekende partijen niet aan dat het bedrijventerrein niet verouderd is. De loutere omstandigheid dat “een BPA uit 1994” op het terrein toepassing vindt en er “verschillende recente en in aanbouw zijnde bedrijfsgebouwen, bijv. in de Stokstraat” aanwezig zijn, overtuigt daartoe niet. Voorts is het betoog van de verzoekende partijen dat “de planologische inkadering volledig ontbreekt” is niet van aard om de onwettigheid van het bestreden besluit aan te tonen, temeer nu de grondinnameplannen uitdrukkelijk de grenzen van de bestemmingen van het geldende gewestplan en van het geldende BPA aangeven.

Anders dan de verzoekende partijen voorhouden, moet de motivatie voor de aanleg van de fietspaden evenzeer geacht worden te slaan op het fietspad voorzien in de Stokstraat, dat, met het oog op de ontsluiting van het bedrijventerrein, als een geheel met de Karreweg, waarvan ze een zijstraat is, moet worden beschouwd. De Vlaamse minister bevoegd voor Economie verwijst in zijn positief advies overigens uitdrukkelijk naar de Stokstraat, terwijl ook de

gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar in zijn positief advies melding maakt van de in de Stokstraat gelegen te onteigenen percelen.

De verzoekende partijen maken voorts allerm minst aannemelijk dat de kwestieuze fietspaden niet als toegangswegen tot het bedrijventerrein zouden kunnen dienen. De omstandigheid dat de Stokstraat tot het Provinciaal Fietsnetwerk behoort en de Karreweg tot het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk toont dit allerm minst aan. De omstandigheid dat niet alle betrokken wegen binnen het bedrijventerrein zijn gelegen en dat niet alle wegen binnen het bedrijventerrein van nieuwe fietspaden worden voorzien, toont niet aan dat de voorgenomen onteigening, waaronder deze in de Stokstraat, niet tot algemeen nut met het oog op de heraanleg van de toegangswegen van bedrijventerreinen zou dienen. Het betoog van de verzoekende partijen dat “de toevallige gedeeltelijke ligging in en in de nabijheid van een bedrijventerrein [...] als een alibi [wordt] gebruikt om bijkomende subsidies te verkrijgen vanwege het Agentschap Ondernemen van de Vlaamse Overheid, in kader van de heraanleg van bedrijventerreinen [...], naast de geëigende provinciale subsidies” wordt niet aangetoond.

Het betoog van de verzoekende partijen dat “een tweerichtingsverkeerfietspad in de Stokstraat geenszins de verkeersveiligheid ten goede zal komen”, betreft een opportu niteitskritiek over de beoordeling waarvan de Raad van State niet bevoegd is. De verzoekende partijen tonen geenszins aan dat de visie van de verwerende partijen ter zake de grenzen van de redelijkheid te buiten gaat.

Het feit dat de garagegebouwen van de eerste verzoekende partij ingevolge het bestreden besluit niet langer op de vereiste 10 meter van de openbare weg zijn ingeplant -meer bepaald komt een hoek van het gebouw op 9,5 meter i.p.v. 10 meter van de weg te liggen- zoals door de stedenbouwkundige vergunning is vereist, is niet van aard het bestreden besluit te vitiëren. Dit laatste geldt evenzeer voor het vage betoog van de verzoekende partijen dat “het hier gaat om een deelproject in een groter geheel [...], waar absoluut geen zicht is op de plannings- en uitvoeringsaanpak ervan” en het project “[i]n ieder geval [niet] beantwoordt [...] aan de verantwoording die Veneco² (én het onteigeningsbesluit) in algemene zin naar voor schuift”.

Het tweede middelonderdeel is ongegrond.

6.8. De verzoekende partijen leveren in hun eerste middelonderdeel kritiek op de motivering van de hoogdringendheid in het bestreden besluit.

Het toentertijd geldende artikel 73, § 5 van het decreet van 19 december 2003 bepaalt dat “de onteigening gebeurt bij toepassing van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte”. In de memorie van toelichting bij het ontwerp van dit decreet van 19 december 2003 (*Parl. St.* VI. Parl. 2003-2004, nr. 1948/1, blz. 27) wordt – ingevolge het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State – verduidelijkt dat de voornoemde bepaling “geenszins een vermoeden van hoogdringendheid [invoert] waardoor de onteigenende overheid vrijstelling zou krijgen van de verplichting om de onmiddellijke en voor het algemeen nut onontbeerlijke inbezitneming van het goed te motiveren zodat de vrederechter zou belet worden om de wettiging van die motivatie te controleren”. Gelet op het voormelde kan het betoog van de eerste verwerende partij dat de bevoegde Vlaamse minister niet over een appreciatiebevoegdheid betreffende de hoogdringendheid beschikt aangezien het onteigenende bestuur, gelet op het toentertijd geldende artikel 73, § 5 van het decreet van 19 december 2003, een onteigeningsmachtiging met toepassing van de spoedprocedure inzake onteigeningen dient aan te vragen, niet worden bijgetreden.

6.9. De combinatie van de formele motiveringsplicht met de verplichting om de hoogdringendheid van de onteigening aan te tonen, houdt in dat uit het bestreden besluit zelf of uit andere documenten die aan de verzoekende partijen werden medegedeeld, moet blijken waarom de onteigening hoogdringend is.

6.10. In de meervermelde nota “Zulte-Kruishoutem-onteyeningsplan”, die aan de verzoekende partijen werd medegedeeld, wordt de hoogdringendheid als volgt verantwoord:

“De huidige situatie is bijzonder onveilig voor fietsers zodat de aanleg van deze fietspaden kaderend in de uitbouw van het Bovenlokaal

Functioneel Fietsroutenetwerk hoogdringend is. Bovendien is de verwevenheid van de diverse aspecten van het lopende Transformatieproject Bedrijventerrein Zaubeeek bijzonder complex. De aanleg van de bovenbouw met inbegrip van de fietspaden is afhankelijk van het gemeentelijk rioleringsproject dat op zijn beurt interfereert met de geplande collectorwerken van Aquafin. In dit laatste dossier wordt momenteel het ontwerp afgerond. De gemeentelijke rioleringswerken moeten de collectorwerken kunnen volgen.

Daarom is de verwerving van de nodige gronden dan ook van een uiterst dringende noodzakelijkheid.

Conclusie

De nood aan een goed uitgebouwde fietsinfrastructuur zowel voor het woon-werkverkeer van de werknemers van de bedrijven op het bedrijventerrein Zaubeeek als voor [het] schoolverkeer is bijzonder hoog. Veneco², de gemeenten Zulte en Kruishoutem en de stad Waregem slaan de handen in elkaar om door het Transformatieproject Bedrijventerrein Zaubeeek het verouderde bedrijventerrein een upgrade te geven en de bestaande situatie van verwevenheid van wonen en bedrijvigheid beter met elkaar in overeenstemming te brengen.”

6.11. Met de verzoekende partijen moet worden vastgesteld dat niet wordt aangegeven welke de gebreken zijn die tot ongevallen met fietsers kunnen leiden of hebben geleid. Het motief dat “[d]e huidige situatie [...] bijzonder onveilig [is] voor fietsers” is te algemeen en overtuigt niet om de hoogdringendheid van de bestreden onteigening aan te tonen. Dit laatste klemmt nog meer nu met de verzoekende partijen moet worden vastgesteld dat voor andere straten in het bedrijventerrein, waaronder de Industriezone-sstraat waar zich de meeste bedrijven bevinden, geen fietspaden worden voorzien. Het bijkomend motief tot hoogdringendheid, met name dat “[d]e aanleg van de bovenbouw met inbegrip van de fietspaden [...] afhankelijk [is] van het gemeentelijk rioleringsproject dat op zijn beurt interfereert met de geplande collectorwerken van Aquafin”, dat “[i]n dit laatste dossier [...] momenteel het ontwerp [wordt] afgerond” en dat “[d]e gemeentelijke rioleringswerken [...] de collectorwerken [moeten] kunnen volgen”, volstaat evenmin om de hoogdringendheid van de onteigening voor de aanleg van een fietspad op het perceel van de verzoekende partijen concreet aan te tonen, temeer nu de tweede verwerende partij, in antwoord op het bezwaar van de eerste verzoekende partij stelt dat “[...] de aanleg van het fietspad op de eigendom van bezwaarindiener nv

Yves De Wintere [in wezen] neer[komt] op het aanbrengen van een gekleurde coating op het bestaande asfalt (indien in goede staat) na de verwerving”.

Het eerste middelonderdeel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van 4 oktober 2011 van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand waarbij “aan de dienstverlenende vereniging Veneco machtiging tot onteigening wordt verleend met toepassing van de spoedprocedure van onroerende goederen gelegen in Kruishoutem en Zulte voor de aanleg van een fietspad voor het bedrijventerrein “Zaubeek”, in zoverre dit het perceel gelegen te Kruishoutem, Karreweg 141C, kadastraal bekend sectie C, nr. 655/h, betreft.

2. Dit arrest dient te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het gedeeltelijk vernietigde besluit.

3. De verwerende partijen worden verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en het beroep tot nietigverklaring, begroot op 700 euro, elk voor de helft.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van elf juni 2013,
door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Johan Lust,	kamervoorzitter,
Jan Clement,	staatsraad,
Stephan De Taeye,	staatsraad,
bijgestaan door	
Silvan De Clercq,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Silvan De Clercq

Johan Lust